

INTERNACIA LERNEJA ESPERANTO-REVUO
NOVEMBRO 1972 ★ PROVNUMERO

Kara leganto!

Vi tenas en la mano la unuan numeron de Juna Amiko, Internacia Lerneja Esperanto-Revuo¹. Nia entuziasma lernantaro atendas ĝin jam de longe. Jaroj da penado, fine, rezultigis ĉi tiun modestan revuon.

La redakcio² esperas, ke nia nova eldonajo rikoltos vastan sukceson inter niaj lernantoj, instruistoj kaj komencantoj. La revuo celas helpi al ĉiuj legantoj en amikiĝo kun proksimaj kaj malproksimaj popoloj, kaj rapidigos ilian ekkonon, ke ni ĉiuj estas fratoj, kvankam unu vivas en Japanio, unu en Francio, unu en Brazilo kaj unu en Hungario. Dis-igas nin limoj kaj kutimoj; sed kun-igas nin varma deziralo al paco kaj amikeco. Certe, ankaŭ vi volas koni ĉiujn hom-fratojn, al kiuj ligas nin similaj pensoj, similaj sentoj kaj sama estimo al Esperanto.

La redakcio helpos vin ĉia-maniere, por ke vi laŭ-eble progresu³ en la Internacia Lingvo, kaj por ke vi trovu interesajn legaĵojn jam en la komenco.

Tiu ĉi revuo estas por vi, kaj dependas de vi! Tra-legu la prov-numeron, diru vian opinion, kaj skribu al la redaktisto: kio placis al vi, kaj kio mankas en la revuo. Ni klopodos pli-boniĝi la en-havon, laŭ viaj proponoj.

Se la revuo kaptis vian intereson, se vi trovias ĝin utila, nepre abonu kaj abonigu ĝin! Ni deziras aperigi la revuon regule, kaj levi ĝian nivelon⁴ sen-ĉese; sed por tio ni bezonas subtenon, nome: vastan legantaron.

Karaj kolegoj⁵ instruistoj! De tempo al tempo, la paĝoj de nia eldonajo alportos interesan, facil-lingvan materialon. Ni uzos nur mil radik-vortojn, la plej oftajn. Ili baldaŭ operos en kajero kun nacilingvaj tradukoj. Provu animi viajn instru-horojn per legaĵoj el Juna Amiko.

Fine, sed ne laste, ni varme dankas al pluraj centoj da divers-landaj Esperanto-amikoj, kiuj subtenis nian celadon kaj efektivigis la eldonon. Ni petas pro ilia plua subteno.

Multan plezuron deziras al vi la Redakcio. ◀

PABLO PICASSO¹

La granda franca sed hispan-de-vera artisto Pablo Picasso estas unu el la plej famaj personoj de la 20-a jarcento. La mondo de la malriĉaj, melfeliĉaj homoj ĉiam altiris lin. Per siaj pentraĵoj, li prezentas ilian vivon kun kora varmo. Li akre protestis² kontraŭ ambaŭ mond-militoj, kaj montris ties kontraŭ-homajn efikojn.

Picasso estas multflanka artisto, kiu okupigas, krom pri pentarto, ankaŭ pri ceramiko³ kaj skulpto-arto⁴.

1. pablo pikaso, 2. parolis kontraŭ io ne-vera, ne-honesta, 3. la arto formi vazojn, ornamajojn el speciaj flava tero, 4. la arto formi objektojn el ŝtono, ligno aŭ metalo.

1. gazeto kun multaj bildoj, 2. redakt-antaro, 3. antaŭen-iru, 4. ĉi tie: valoro, 5. labor-amikoj.

Kolombo de PACO

La blanka kolombo, pentrita fare de² la mond-fama artisto Pablo Picasso, fariĝis simbolo³ de Paco. Nur malmultaj homoj konas la historion de tiu arta verkajo.

Estis en aŭgusto de la jaro 1940. Fašistoj⁴ okupis Parizon. Multaj enloĝantoj for-kuris el la urbo; aliaj restis, por batali⁵ kontraŭ la fašistoj. Ankaŭ Picasso restis inter la muroj de Parizo, kaj kvazaŭ batalis per siaj pentraĵoj.

En iu tago, maljunulo vizitis lin, kaj rakontis al li pri sia granda malĝojo: Lia nepo, Lucien (lisjen) ŝatis for-flugigi kolombojn. Post la alveno de la fašistoj, Lucien ĉesis peli la kolombojn per simpla tuko. Li uzis pecon da ruĝa flago, fiksitan⁶ al longa bastono. Kiam unu el la pafemaj soldatoj vidis lin kun ruĝa flago en la mano, li mort-pafis la knabon. Pro la teruriga brujo de la pafilo, la kolomboj leviĝis kaj forflugis kun laŭtaj flugilo-batoj. Restis nur unu. La soldato kaptis ĝin, kaj el-flugis la sanguon de la sen-kulpa kolombo.

La maljunulo petis la artiston, pentri kun saĝaj okuloj ĉi tiun kolombon. Gi restu memoro pri la knabeto. Picasso pentris neĝ-blankan kolombon, ĝoj-plenan kiel la Vivo, la Libero kaj la Paco. (Vidu la bildon sur la unua paĝo!)

Post dek jaroj, dum la tut-monda pac-kongreso en Parizo, Picasso de-nove desegnis la kolombon, kaj la tuta homaro dankas lin por la bela simbola bildo.

1. rapid-fluga korto-birdo, iom malpli granda ol kokino; vidu la bildon sur la 3-a paĝo! 2. kiun pentris, 3. estajo aŭ objekto, kiu elvokas ideon, 4. anoj de tro-naci-isma movado, 5. energie kontraŭ-stari, 6. kiun li fiksas.

ISLANDO

lando de kontrasto^j¹

Kara leganto, prenu vian land-karton de Norda Eŭropo! Rigardu, sur ĝi, la supran maldekstran angulon. Tie vi trovos Islandon, mian patro-landon, la solulon en la Norda Atlantika Oceano, inter Norvegio kaj Gronlando. Islando estas lando de kontrastoj, kies nomo signifas „glacio-lando”, sed en kies interno² brulas sen-ĉesa fajro. Ĝi estas lando, kie la vintra nokto daŭras de la 4-a horo posttagmeze ĝis la 10-a horo matene, sed kie la somera suno brilas ne nur tage, sed ankaŭ nokte. Ĝi estas lando, kiun pri-skribas eble nur kelkaj linioj en via lerno-libro, sed kiu tamen estas tiel unika³ sur la ter-globo, ke la Usonaj spac-veturistoj vizitis ĝian rokan⁴ vastaĵon, por prepari sin antaŭ sia unua vojaĝo al la Luno. En Islando loĝas la plej malgranda popolo de la mondo, sed kiu, tamen, estas libera, kiu posedas mem-staran lingvon, kulturon, kaj kiu iu-partie estas mond-fama.

Antaŭ nur 1200 jaroj, neniu konis Islandon, krom birdoj kaj bestoj. Estis Irlandaj monaĥoj⁵, kiu(j) la unuaj trovis la insulegon, iam en la 8-a jar-cento. Iom poste, sekvis norvegaj vikingoj⁶ kun siaj

familioj, por ek-loĝi tie. Ili fondis leĝo-donan organizacion por la tuta lando, jam en 930; ek de tiu dato, oni kalkulas la ekziston de la Islanda ŝtato.

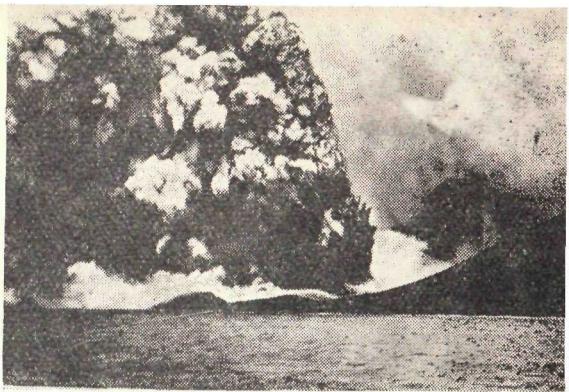
Kiel mi jam diris, la nomo Islando signifas „lando de glacio”. Laŭ-dire, norvega vikingo donis al ĝi tiun nomon, kiam li ekvidis glacio-plenan fjordon⁷. Tamen, ne kredu, ke estas malvarme en Islando, malgraŭ ĝia norda situo⁸. En julio, kiu estas la plej varma monato, la meza varmeco atingas 10—12 gradojn⁹ en la suda kaj okcidenta land-partoj, kaj 8 gradojn en la norda parto.

Tie, kie kun-miksiĝas la varmeta mar-fluo el la sudo, kaj la malvarma fluo el la nordo, tie la fiŝa vivo prosperas¹⁰, tiel, ke la fišejoj, antaŭ la bordoj de Islando, estas inter la plej riĉaj en la tuta mondo. Tio estas feliĉa por ni, Islandanoj, ĉar sen la fiŝoj kaj la mono, kiun ili havigas al ni, homa vivo estus preskau ne-ebla en nia lando.

Islando estas montara lando. Nur en la suda parto, la malalta lando estas iom vasta. Pro la ĝenerala alteco de la lando, kaj pro la malongaj someroj, Islando estas mal-

riĉa je kreskajoj, kompare kun la pli sudaj landoj. Tio, kio plej ofte frapas multajn ekster-landanojn, kiuj vizitas Islandon por la unua fojo, tio estas eble la fakto¹¹, ke arboj preskaŭ mankas tie. Arboj ne bone kreskas en mia lando, kvankam kelk-loke, precipie en la valoj de la orienta parto, troviĝas malaltaj kaj malvastaj betulo¹²-arbaroj. Cirkaŭ 440 specoj da floroj, ĝenerale malgrandaj kaj pal-koloraj, kreskas nature en la lando. En la interno de la insulego estas sablejoj, lafejoj¹³, montoj kaj glaciejoj.

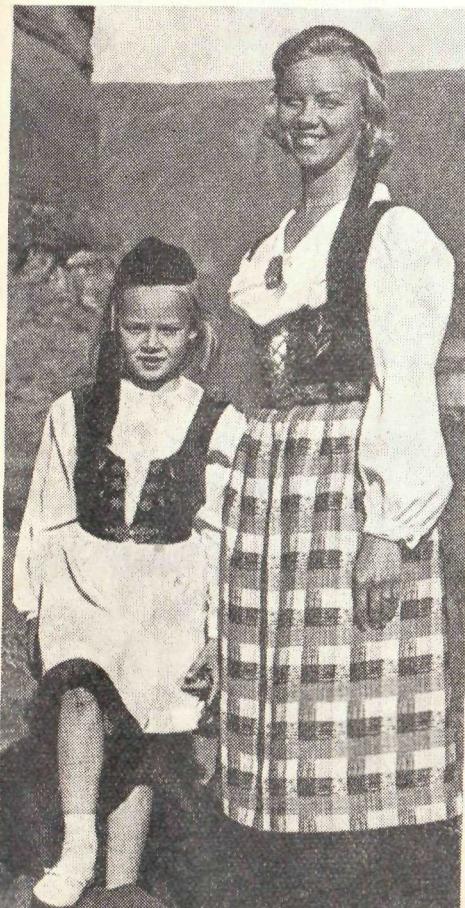
Sed tie, vi povas trovi ion ege valoran, jam maloftan en la ho-

diaŭa mondo: trankvilon kaj pacon! Ĝenerale, oni povas diri, ke paco kaj spaco estas la plej rimarkinda specialajo de Islando. La insulo havas 103 mil kvadratajn kilometrojn, kaj kalkulas cirkaŭ 200 mil en-logantojn, do apenaŭ 2 homojn po kvadrat-kilometro. Ĉe ni, la aero estas pura, la akvo estas pura, la tero estas pura — ankoraŭ pura. La fi-fama malpuriĝo de la elementoj ĝis nun apenaŭ sentiĝas en Islando.

Islando estas vulkana¹⁴ lando. Grandaj erupcioj¹⁵ okazas kelk-foje en ĉiu jar-cento. La plej fama (mond-fama) vulkano estas *Hekla* (vidu ĝin sur la 4-a paĝo), kies lasta erupcio okazis en 1970. En la mez-epoko¹⁶, estis ĝeneralaj kredo ali-lande, ke en la centro de tiu vulkano situas la Infero¹⁷. Oni raportis tute serioze pri diabletoj¹⁸, kiuj dancas dum-nokte cirkaŭ la rando de la vulkana kratero¹⁹!

La ĉef-urbo de Islando nomiĝas *Reykjavík* (rejkjavik, vidu ĝin sur la sekva paĝo), tio estas: „golfeto de vaporoj”. Gi havas sian nomon pro la vapro, kiu supren-iĝas el fontoj²⁰ de nature varmega akvo, en la mezo de la urbo. Reykjavík ver-ŝajne estas la sola ĉef-urbo en la mondo, kie oni hejtas²¹ ĉiun do-

mon per tia sen-kosta natura varmo.

La Islandanoj parolas tute apartan lingvon, nome la islandan lingvon. Ĝi de-venas el la antikva²² lingvo de Skandinavaj landoj. Ĝis hodiaŭ, ĝi konservis sian malnovan formon tiel bone, ke eĉ infanoj povas legi sen malfacilajoj la antikvajn sagaojn²³ en la pra-lingvo. La Islandaj sagaoj apartenas al la altaj pintoj de la mond-literaturo. Sed ankaŭ la nun-tempa Islanda literaturo estas konata²⁴ ekster Islando.

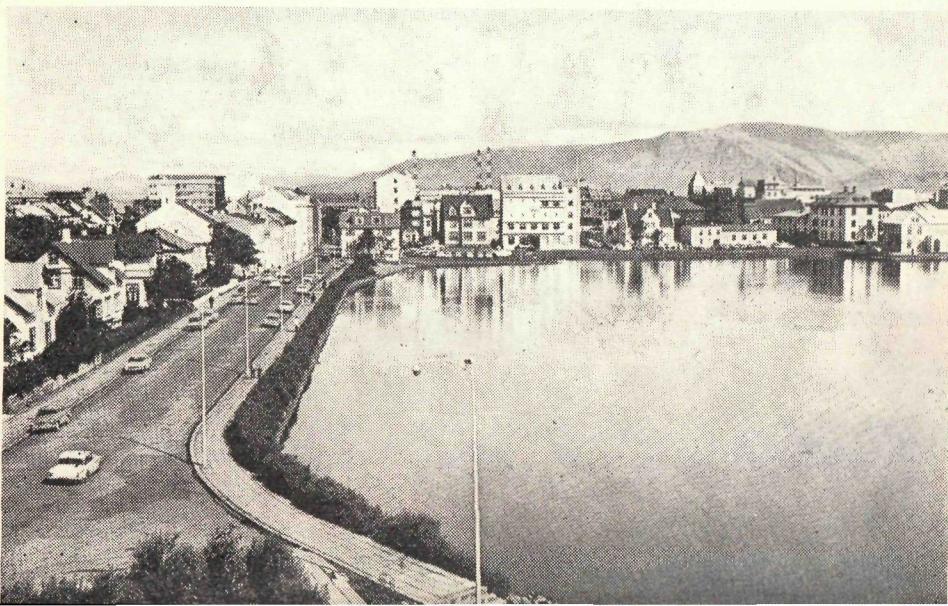
En 1955, Islanda verkisto, kies no-

mo estas *Halldór Laxness* (haldor laksnes), ricevis Nobel-premion²⁵ por literaturo.

Kiam mi estis junia knabo, la formo de mia lando sur la karto ĉiam memorigis min pri kušanta ŝafido²⁶, simile kiel Italio pensigas multajn pri grandega boto²⁷. Kara junia leganto, mi volas fini ĉi tiun artikoleton per la jena peto: dum pensado pri Islando, imagu ĉion ne-kredeblan kaj ne-troveblan en via lando, kaj vi ekkompenos Islandon!

B. Ragnarsson (ragnarson)

1. malsameco kaj kontraŭeco de du aferoj, 2. eno, mal-ekster-o, 3. sola, sen-ekzempla, 4. roko: ŝtonego; la fiksa ŝtona materialo de la Tero, 5. anoj de religia organizajo, 6. marista popolo el la 8-a kaj 10-a jarcentoj, 7. fluejo de glacio-rivero, 8. loko de nemovebla ajo, ekz. de lando, 9. ĉiu el la egalaj dividoj de varmo-mezurilo, 10. vivas bone, multiĝas, 11. io, kio efektive ekzistas aŭ estas vera, 12. arbo kun blanka ŝelo en nordaj landoj, 13. lafo: el-fluajo de fajro-monto, 14. vulkano: fajro-monto, 15. vulkanaj lafo-elfluoj kun fajro, 16. aro de jaroj inter 476 kaj 1453, 17. loko, kie logas kulpuloj post la morto, 18. logantoj de la Infero, 19. malfermaĵo de vulkano, 20. loko, kie elfluis akvo el la tero, 21. varmigas loĝejon, 22. tre malnova, pra-tempa, 23. Islandaj kaj norvegaj rakontoj inter la 12-a kaj 14-a jarcentoj, 24. kion oni konas, fama, 25. la plej alta honorigo por el-staraj personoj, 26. ŝafido, kiu kuſas, 27. ŝuo, kiu kovras la kruron.

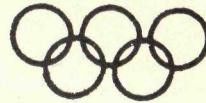

Pli rapide,

Pli alten,

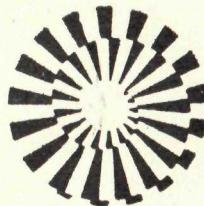
Pli forte!

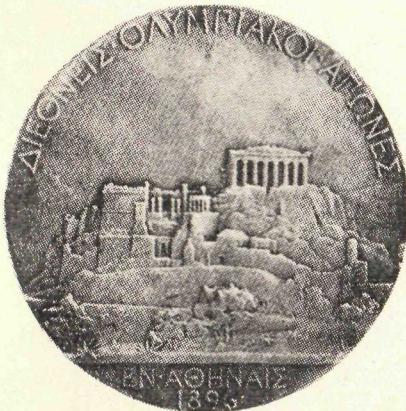
Olimpika¹ flamo², montru al ni la vojon...

Finiĝis la 20-aj olimpiaj ludoj en Munkeno. La triopaj devizoj³ de la olimpikoj sen-manke efektiviĝis.

Ni ne havas spacon informi vin sur unu-sola paĝo pri apenaŭ imageblaj novaj antingoj en sporto. Vi trovis ilin ĉiu-tage en la jornaloj kaj televido, sed ni rememoru dankeme pri *Pierre de Coubertin* (pier de kuberten), fondinto⁴ de la modernaj olimpikoj. Li re-vivigis la antikvajn⁵ helenajn⁶ sporto-festojn, kaj vokis la junularon de la tuta mondo al pac-a konkurso, ne al militema glavo.⁷ De 1896, kiam oni arangis la unuajn modernajn olimpikojn en Ateno, pasis 76 jaroj, sed la ideo de Coubertin ne eks-modigis, male, de jar-kvaro al jar-kvaro, ĝi altiras novajn heroojn de la sporto, kaj espereble baldaŭ inter-ligos ĉiujn kvin kontinentojn kiel la olimpikaj koloraj ringoj.

1. olimpikoj = olimpiaj ludoj: granda internacia sport-konkurso, 2. hela brilo de fajro, 3. frazo kun signifo politika, sporta, alvoka ktp., 4. kiu fondis, 5. pratemajn, 6. prategkajn, 7. longa, tranĉa atakilo de soldatoj.

Benaś

La ansero¹ Benaś tre amis la domon, kie ĝi naskiĝis, kaj ankaŭ la filinon de siaj gemastroj, la bonkoran knabinton Eva. Gi siblis² kontraŭ fremduloj, minacis³ ilin per sia beko, for-timigis bubojn⁴ kiuji ŝtelis pomojn, kaj vekis Evan, kiam ŝi malfruis ellitiĝi en lernotagoj.

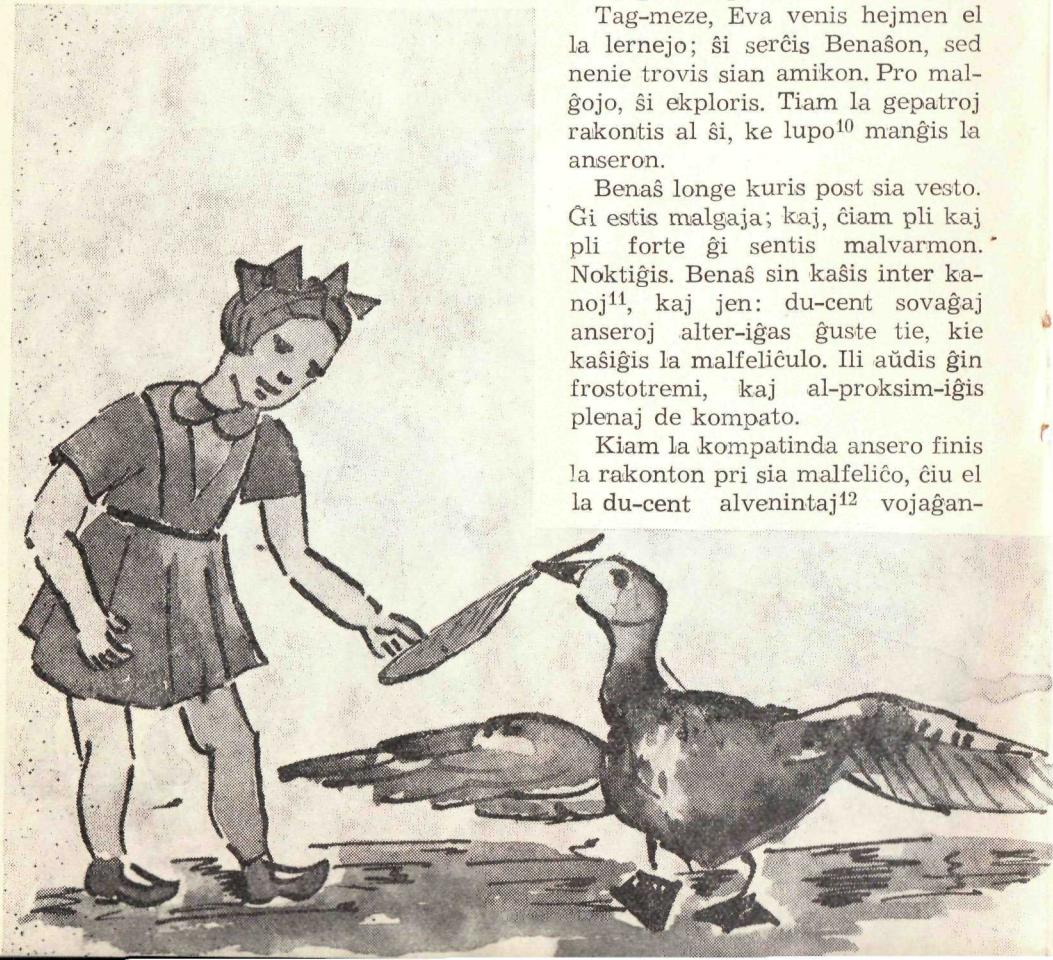
En iu mateno, post kiam Eva foriris, ŝia patrino kaptis la kompatindan⁵ Benašon, bučis⁶ ĝin, semplumigis ĝin, kaj rezervis⁷ dek-unu plumojn kiel skribilojn por la knabineto.

Sed Benaś ne mortis, ĉar ĝi ricevis nur etan tranĉ-vundon. Kaj, ĉar ĝi ne plu havis plumojn, malvarmo vekis ĝin el sia malkonscio. Kiam la mastrino foriris serĉi pladon⁸, ĝi malfermis la okulojn, send-brue saltis de la tablo, kaj forkuris el la kuirejo. Ekstere, ĝi trovis siajn plumojn kaj provis re-meti ilin; sed — ho ve⁹! — la vento eksportis kun si la plumojn. Benaś kuris, kuris post sia vesto; kaj, fine, ĝi malaperis en la kamparo.

Tag-meze, Eva venis hejmen el la lernejo; ŝi serĉis Benašon, sed nenie trovis sian amikon. Pro mal-ĝojo, ŝi ekploris. Tiam la gepatroj rakontis al ŝi, ke lupo¹⁰ manĝis la anseron.

Benaś longe kuris post sia vesto. Ĝi estis malgaja; kaj, ĉiam pli kaj pli forte ĝi sentis malvarmon. Noktiĝis. Benaś sin kaſis inter kanoj¹¹, kaj jen: du-cent sovaĝaj anseroj alter-iĝas ĝuste tie, kie kaſiĝis la malfeliculo. Ili aŭdis ĝin frostotremi, kaj al-proksim-iĝis plenaj de kompato.

Kiam la kompatinda ansero finis la rakonton pri sia malfeliĉo, ĉiu el la du-cent alvenintaj¹² vojaĝan-

toj donacis unu plomon. Benaš revestiĝis per belega plumaro de la sovaĝaj anseroj, kaj, en la sekva mateno, levigis kun siaj okazaj gefratoj, kiuj plu-flugis al sudo.

Sed Benaš volis revidi sian bonan amikinon Eva. Ĝi sur-teriĝis en la korto, apud la malgaja knabino.

„Bonan tagon, Eva”, ĝi diris afable¹³, „Ne timu! Mi estas Benaš, via amiko, en la plumaro de sovaĝa ansero. Mi volas al vi nur bonon. Jen, mi donacas al vi unu plomon el miaj plumoj. Tiu plumo remis¹⁴ inter la nubo, en la blua ĉielo, super ĉiu lando. Kaj tiu ĉi plumo gvidos vian etan manon pli bone ol ĉiu ceteraj.” Benaš eltiris grandan plomon el sia plumaro trans-donis ĝin al Eva, kaj rapide for-flugis.

Kaj jen, kiel la malgranda Eva komencis verki fabelojn kaj historiojn por ĉiuj infanoj de la mondo, per la plumo, kiun la ansero Benaš donacis al ŝi.

El la franca adaptis¹⁵

André Gimbert (andre ŝember)

1. kort-birdo, pli granda ol anaso kaj kokino, 2. el-igis akran sonon, anseran, 3. timigis iun per vortoj aŭ agoj, 4. mis-konduta knabo, 5. malfeliĉa, sen-kulpa, 6. mortigis beston, 7. metis flanken por uzi ĝin en okazo de bezono; restigis, 8. larga, plata kuir-vazo, 9. ekkria vorto, kiu esprimas doloron, 10. arbara sovag-besteto, hundo-simila, 11. kreskajo kun longa, rekta trunketo ĉe bordo de lago aŭ rivero, 12. kiuj alvenis, 13. amplene, kore, 14. for-movis ŝipeton per puŝ-iloj; ĉi tie: movis birdon per plumo, 15. faris ĝin taŭga.

Internacia libro-jaro

Unesco (UNESCO)¹, la eduka, sciencia kaj kultura organizaĵo de UNO², decidis proklami³ la jaron 1972 „Internacia Libro-Jaro”.

Ni, esperantistoj, varme salutas ĉi tiun decidon.

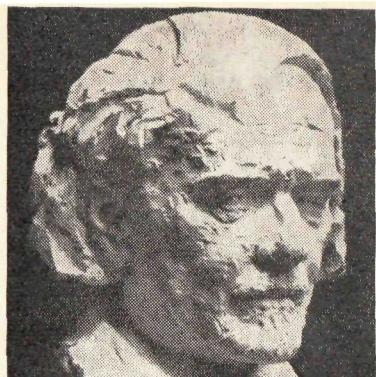
La libroj estas fonto⁴ de kono kaj scio. Sen ili, la vivo fariĝus griza, sen-brila, malriĉa. Ili trans-donas al ni milojn da gravaj konoj, kiujn talentaj⁵ homoj malkovris, dank' al la scienco. Ili vekas sentojn, kiuj pli-bonigas nin, kiuj volas formi novan homan Homon.

Ne forgesu, ke ankoraŭ ekzistas landoj, kie granda pli-multo de la loĝantoj ne scias legi, kie apenaŭ troviĝas libroj. Instrui tiujn homojn legi, doni al ili bonajn librojn: jen estas la vera celo de la libro-jaro!

Por ni, la libroj havas du-oblan valoron. Ili estas ligilo de la tutmonda esperantistaro. Helpu, do, *ankaŭ vi* en la libro-jaro! Aĉetu Esperanto-libron por vi aŭ por via ekster-landa amiko! Memoru inde pri tiu ĉi jaro!

Amu la libron, vian fidelan amikon!

1. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation, 2. United Nations Organisation; Unu-igintaj Nacioj; mond-organizaĵo, 3. publike eldiri ion gravan, 4. loko, kie akvo eligas el la tero; ĉi tie: loko, de kie venas konoj, 5. saĝa, kapabla.

Ne multe valoras se oni kantas sola; estas pli bele, kiam duopo kantas. Kaj poste, ĉiam pli kaj pli, centopo, milopo, ĝis eksonos la granda Harmonio¹. kiu unuigos nin ĉiujn.

Zoltán Kodály

La muziko estas ĉies proprao²

Zoltán Kodály (zoltan kodaj, 1882—1967) estas mond-fama komponisto³ kaj muzik-pedagogo⁴ de la 20-a jar-cento. Lia naskiĝo-urbo — Kecskemét (keĉkemeet), kiu leviĝas en Hungario, sur sabla regiono⁵, senĉese soifanta⁶ — inspiris⁷ al li: „Mi ĉiam sentas sablon en la ostoj, kaj estas kiel plantaĵo de sabla ebenajo, kiu metas siajn radikojn profunden, sub la sablon, kie troviĝas la vere nutraj⁸ sukjoj⁹.”

Kaj efektive, li tiris novan kulturon el la radikoj de sia nacio, komencis kolekti popolajn kantojn, verkis simplajn melodiojn¹⁰, kompreneblajn por ĉiuj. Li sciis, ke la muziko estas granda forto, ne nur simpla amuzajo por la plej supraj sociaj klasoj.

Zoltán Kodály konsciigis frue, ke ne sufiĉis doni novan muzikon, sed ke necesis doni fundamenton¹¹ al la nacia muzik-instruado. Li ek-agadis kontraŭ la muzika analphabetismo¹². „Ju pli largaj estas la amasoj, kiuj kantas, des pli rapide la kanto fariĝas kun-tena ĉenero de la nacio” — diris li inter-alie.

Laŭ Kodály, la kantado estas grava ilo por edukado. Jen estas kelkaj atentindaj vortoj liaj: „Unuopa kantado ofte naskas superemon, malmodestecon. En horo¹³, kvankam ĉiu unuopulo gravas, la hor-anon sentas, ke li estas ero en maro. La horo povas ekzisti sen li; sed eraro de unu povas difekti ĉion.” La hor-kantado vekas senton pri egaleco. Por partopreni en tia komuna ĝojo, ellernu la mirindan komponaĵon de Kodály „Vespera kanto” (paĝo 11-a).

Lia pedagogia koncepto¹⁴ venis el la ĉi-supraj pensoj.

En 1950, lia naskiĝo-urbo fondis kanto-muzikan elementan lernejon, laŭ la konceptoj de la fama komponisto. De tiam, ilia nombro centobligis tra la tut-a mondo. De jaro al jaro alvenadas pedagogoj kaj muzikistoj el ekster-lando, por studi lian mondernan lernejon.

1. konsento en sentoj, 2. havajo, 3. verkisto de muzikajo, 4. pedagogio: scienco pri instruado, edukado; pedagogo: instruisto, edukisto, 5. land-parto, 6. tia, ke ĝi havas fortan trinkemon, 7. estigi neordinaran ideon en ies koro, 8. nutri: doni la secesajn mangajojn por subteni la vivon, 9. nutra fluajo, 10. kantojn, muzikajojn, 11. subteran parton de konstruaĵo; ĉi tie: ĉefan ideon, 12. plena sen-kultureco, 13. aro da kantantoj, 14. tuto de ideoj pri io.

VESPERA KANTO

Hungara popola kanto

Tradukis: K. Kalocsay¹

Trans-skribis: Z. Kodály

p *j=60*

Çe ar-ba-ro, ves-per-ve-ne, ja-kon u-zis mi ku-se-ne²,

mf la du ma-nojn mi kun-me-tis. ti-el mi-an Di-on pe-tis
kresc.

Do-nu. Di-o lo-ĝon por mi, ke mi po-vu hej-me dor-mi.
dim

p te-das³ lon-ga voj' ir-en-da, mig-ra⁴ vag⁵ sur te-ro frem-da
dim. kaj malrapidigo al la fino

Do-nu, Di-o, son-ĝon be-lan, sen-du ŝir-mon⁶ gard-an-ĝe-lan⁷,

dol-ēan dor-mon for to do-nan, do-nu, Di-o, nok-ton bo-nan
pp *ppp*

Do-nu, Di-o, nok-ton bo-nan, — m —

1. kaloēai, 2. sub-kapa litajo, 3. lacigas per troa dauro, 4. nehavanta log-lokon, 5. sen-cela irado, 6. ion, kio gardas, 7. angelo: loganto de ciel-lando.

enigmoj?

Mi loĝas en malproksima, orienta lando, kie troviĝas Hiroshima kaj Nagasaki. Mia familia nomo estas Okumura, kaj la propra nomo¹ estas Rinzo. Ĉe ni, oni komencas la nomon per la familia. La nacia formo de mia nomo estas: Okumura Rinzo, tiu en Esperanto: Rinzo Okumura.

En nia lando, oni uzas specialajn literojn. Ili havas tri formojn:

1. Kanji, 2. Hirakana, 3. Katakana

Jen kiel mi trans-skribas la vorno:

オクムラリンゾ

o ku mu ra ri n zo

Jen kiel mi transskribas la vorno „Esperanto” per la samaj signoj:

エスペラント

e s(u) pe ra n to

日 時：5月16日午前10時から

会 場：日本エスペラント学会教室

テー マ：エスペラント語学、運動史、文学、教育などに関する問題とし、運動論、組織論にはふれない。

用 語：エスペラント、または日本語。

長 さ：研究発表は1人30分以内とし、別に、質疑応答に5分をあてる。発表希望者は、4月30日までに着くよう、400字詰

Sed, pli ofte, oni skribas vertikale² de dekstre maldekstren, kiel vi vidas sube la abocon³ de Esperanto:

S	K	G	A	e
S	L	G	B	s(u)
T	M	H	C	pe
U	N	H	C	ra
U	O	I	D	n
V	P	J	E	
Z	R	J	F	to

エスペラント

1. antau-nomo, kiel ekz. Petro, Maria,
2. direkto: de supre malsupren,
3. liter-aro.

1. miriga, super-natura, 2. tio, ki-on vi vidas dekstre, 3. venis al ĝusta rezulto, ĝuste solvis la enigmon.
4. ekz. $2+3=5$ estas adicio.

EN KIU LANDO MI VIVAS?

Cu vi konas mian landon? Se vi sendos respondon kun via adreso, mi skribos vian nomon en Katakana formo. Sendu leterojn al la redaktisto (Géza Kurucz, Árpád krt. 13. IV. 16, KECSKEMÉT, Hungario) ĝis la 1-a de januaro 1973.

MAGIA¹

TABELO²

Petro: Johano, ĉu vi volas, ke mi prezenti al vi magiaj?on?

Johano: Jes, volonte.

Petro: Jen do: Sur la apuda tabelo, vi vidas kvin kolonojn da nombroj. La unua komenciĝas per 16, la dua per 8, la tria per 4, la kvara per 2, kaj la lasta per 1. Ĉu?

Johano: Jes, mi vidas ilin.

Petro: Nun, prenu la tabelon — ĝi estas magia! — kaj elektu unu el la nombroj, kiuj troviĝas sur la tabelo! Por montri, ke mi kaše ne rigardas, mi turnas la dorson al vi.

Johano: Mi elektis nombron.

Petro: Bone. Nun rigardu la tabelon, kaj diru al mi, en kiuj kolonoj troviĝas via nombro!

Johano: En la unua, tria, kaj kvara kolonoj.

Petro: Vi elektis la nombron: 22!

Johano: Vi divenis³, Petro! Klariĝu al mi la magiaj!

Petro: Estas facile. Mi adiciis⁴ la unuajn nombrojn de la kolonoj, en kiuj troviĝas via nombro: $16+4+2 = 22$. Kontrolu laŭ la tabelo! La unuajn nombrojn mi scias parkere: 16, 8, 4, 2, 1. Ĉu vi volas provi?

16	8	4	2	1
17	9	5	3	3
18	10	6	6	5
19	11	7	7	7
20	12	12	10	9
21	13	13	11	11
22	14	14	14	13
23	15	15	15	15
24	24	20	18	17
25	25	21	19	19
26	26	22	22	21
27	27	23	23	23
28	28	28	26	25
29	29	29	27	27
30	30	30	30	29
31	31	31	31	31

Pied-notoj de SEKVINDA EKZEM-
PLO: 1. kultur-programon kun muzik-
ajoj, 2. anonci: sciigi al la publiko
ion, kio okazos, 3. muzikajo, kiun aro
da personoj kantas kune, 4. mallonga,
ordinare amusa teatrajeto, 5. teatr-
isto, 6. montris entuziasmon per kun-
frapado de la manoj, 7. daŭra unuiĝo
de pli malpli multaj personoj, 8. ki-
un oni bone konas, 9. maljuna homo,
kiu akiris meritojn, 10. maniero,
11. ŝtupojn de altiĝo, 12. interpreti:
traduki parole al ali-lingvulo, 13.
interparolo kun raportisto, 14. sin-
sekvajn ŝtupojn, laŭ kiuj altiĝas ho-
moj, ekz. ĉe pioniroj, skoltoj aŭ dum
milit-servo, 15. peza metalo, Ag; duar-
anga, kiel argento rilate al oro, 16.
papera pruvo pri io, 17. ekzempla-
donan.

SEKVINDA EKZEMPL

En la lasta jaro, 13 junaj esperantistoj 10- ĝis 14-jaraj atingis grandan sukceson, kiam ili prezentis koncerton¹ en Esperanto al granda ne-esperantista publiko en urba teatro. Tio okazis en la nord-angla mar-borda urbo *Bridlington* (bridlɪntən), kaj la koncerto konsistis el 28 programeroj. Nur unu infano parolis angle, nome la 13-jara anoncantino² Patsy Windsor (vīnzə), kiu mallonge klarigis la erojn al la aŭskultantaro. Ciuj-ceteraj infanoj uzis nur Esperanton dum la unu-hora koncerto, kiu enhavis multajn hor-kantojn³, muzikajojn, versajojn, ŝercojn kaj skeĉojn⁴. La publiko dankis la aktoretojn⁵ per oftaj laŭtaj aplaŭdoj⁶, kaj poste aperis, en la loka jurnalero, laŭda artikolo pri la koncerto.

Kiuj estis ĉi tiuj junaj entuziasmuloj? Ili estis la anoj de la Esperanto-societo⁷ de Bridlington, kaj ilia gvidanto estas bone konata⁸ esperantisto, veterano⁹ s-ro Norman Booth (buDh), kiu instruis la infanojn laŭ sia instru-metodo¹⁰.

La infana grupo ekestis, kiam 6-jara knabeto Mihael Cranswick (krānsvīk), najbaro de s-ro Booth, petis ĉi tiun instrui al li Esperanton. S-ro Booth tuj komencis la instruadon, kaj baldaŭ venis aliaj infanoj, kiuj ankaŭ volis lerni. La veterana gvidanto tenis ilian intereson vigla per interesa instruado. La infanoj solvas enigmojn, lernas multajn versajojn kaj kantojn, kaj faras la taskojn por atingi la diversajn gradojn¹¹ en la Kast-

ora Klubo de Esperanto. (Ni informos vin pri ĉi tiu interesa klubo en la sekva numero.) Krom tio, ili gastigas de tempo al tempo amikojn el aliaj landoj; kaj jam vizitis ilin amikoj el Pollando, Finnlando, Ĉehoslovakio, Francio, Hungario kaj Latvio. Mihael Cranswick kaj Susan Mc Leary (mækliři) gajnis la interpretistan¹² insignon de la skoltoj per Esperanto.

Kiam Mihael jam lernis Esperanton dum unu jaro, la brita radio B.B.C. faris intervjuron¹³ kun li (tre malofta afero ĉe esperantistoj), kaj poste, en 1967, li atingis la rangon¹⁴ de Ora Kastoro, kiu postulas inter-alie ĉeeston en iu nacia aŭ internacia Esperanto-Kongreso. Li partoprenis en la Brita Esperanto-Kongreso en Glasgow (glasgoŭ).

Por internacia korespondado, li kaj la aliaj geknaboj de Bridlington uzis la servon „Geonkloj Esperantistaj”. (Vidu sur la 23-a paĝo: Korespondi deziras.) Nun, ili havas plumo-amikojn en Japanio, Sovetunio, Ĉehoslovakio, Pollando, Jugoslavio, Hungario, Bulgaria, Belgio, Francio, kaj havas jam veran art-kolekton de diversaj ekster-landaj interesoj, ĉar la entuziasmuloj ofte ricevas de siaj onkloj kaj onklinoj belajn bildkartojn, pošt-märkojn, plaĉajn donacetojn, librojn, eĉ pupojn.

En la jaro 1970, la Brita Esperanto-Kongreso okazis en Harrogate (haroget), kaj kvin geknaboj, jam Arĝentaj¹⁵ Kastoroj, veturnis tien el Bridlington kune kun s-ro Booth, por plenumi la lastan kondiĉon por „origi”. Estis granda festo, kiam

s-ro *J. H. Sullivan* (salevan), la Ĉefa Kastoro, trans-donis al S. McLeary, Shaun *McLeary* (mak-liri), P. Windsor, Susan *Purvis* (pavis) kaj Shirley *Waller* (ŭola) la atestilon¹⁶ de „Ora Kastoro”. Tiu ĉi kongreso fariĝis por-ĉiama memorajo. Okazis renkontoj kun famaj en-landaj kaj ekster-landaj esperantistoj; inter ili: la fama angla verkistino *Marjorie Boulton* (boŭltən). La infanoj havis eblecon paroli kun italoj, hispanoj, belgoj, germanoj, poloj, kaj eĉ kun amiko el Venezuela.

Ni esperas, ke la vigla agado de la Kastoroj en Bridlington kaptis ankaŭ vin. Vi certe povos utiligi ilian modelan¹⁷ laboron.

J.H.S.

RIMARKOJ:

a: e kun ne-klara, malhela elparolo, kiel en la germana, franca lingvoj.

Dh: sono, kiu formiĝas spire inter la supra kaj malsupra dentaro.

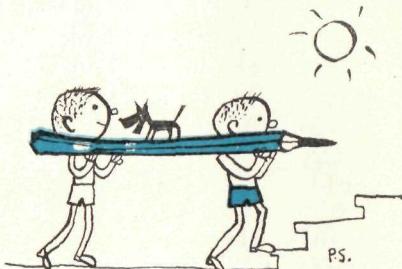
INTERESAĴOJ

Historio de la krajono

La unuaj krajonoj aperis en la 11-a jarcento. Ili estis bastonetoj el plumbo¹, kaj post-lasis helan signon sur papero. Por eviti malpuriĝon de la mano, oni metis la „krajonon” en ledan² aŭ lignan ington.

Poste, aperis krajnoj el grafito³. Nun-tempe, ĉiu homo povas aĉeti krajonon. Ĝi kostas malmulte. Sed, iam, nur riĉuloj povis ĝin akiri, ĉar grafito estis tre multe-kosta materialo.

1. peza, griza metalo (Pb), 2. el ledo oni faras ekzemple ŝuojn, 3. karbo-simila grize-nigra materialo, por krajonoj, 4. marego, 5. al-bord-ejo por ŝipoj, 6. mal-supro, 7. videbla okazajo, 8. mir-indaj, fajro-monto.

PS.

Kiu parolas?

La ludantoj sidas sur seĝoj. La gvidanto de la ludo staras antaŭ ili. Unu el la ludantoj ekiras, turnas la dorson al la ceteraj. Poste li kovras al si la okulojn kaj demandas: „Kiu parolas?”

La gvidanto montras al iu en la ĉambro, kaj tiu respondas: „Mi parolas!” (La respondanto provu ŝangi sian vocon!)

Post la respondo la staranto rajtas sin turni kaj rigardi. — „Cu Maria parolis?” — „Ne!” — respondas la ludantoj. — „Cu Petro?” — „Jes!”

Nun Petro iras antaŭen. Se iu demandis tri-foje, sed ne povis diri la nomon de la parolinto¹, tiam li devas plenumi² kion ordonas la gvidanto: kanti aŭ deklami³. Poste oni elektas alian ludanton kiel demandanton.

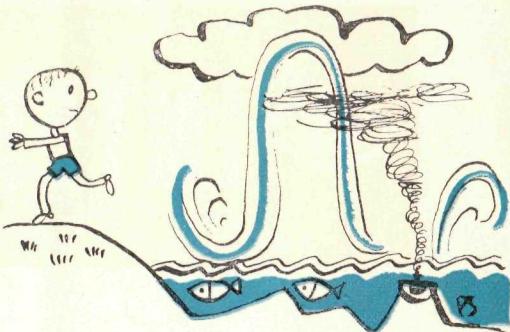
1. tiu, kiu parolis, 2. fari, 3. diri parkere versajon, 4. tion, kion oni elektis.

Sovaĝa oceano⁴

Unu el la plej grandaj timigoj de logantoj, ĉe la bordoj de la oceanoj, estas la mara ondo „tsunami” (japana vorto: tsu — haveno⁵; nami — ondo). Gi ekestas pro ter-tremo sur la fundo⁶ de oceano. Tsunami povas atingi ondolongon ĝis 300 kilometroj, kaj rapidecon de 800 kilometroj hore. La oceana akvo povas leviĝi ĝis 40 metroj super la mar-bordo. La sovaĝa oceano super-veršas tutajn urbojn. Ĝiaj ondegoj ĉirkau-iras la ter-globon. Feliĉe, „tsunami” estas malofta fenomeno⁷.

PS.

Kolora pluvo

Se pluvo aŭ neĝo pasas tra aer-zono, kiu tre malpur-iĝis per polvo aŭ fumo, tiam la sen-koloraj pluveroj aŭ blankaj neĝeroj malpuriĝas, kaj estiĝas „miraklaj”⁸ koloraj pluvo aŭ neĝo.

Last-foje, la 1-an de majo 1971, oni vidis ruĝe-brunan pluvon en Aŭstrio. Ver-ŝajne, polvo el la vulkano⁹ Etno kaŭzis la koloriĝon de la pluvo.

Kion
ni
elektis
?

Iu metas objektojn al diversaj lokoj. Inter ili povas esti kelkaj, kies nomon oni jus lernis Esperante. Unu infano eliras el la ĉambro, dua elektas unu objekton en la nomo de la ludantoj, kaj venigas tiun, kiu estas ekstere. Li eniras kaj demandas: „Cu la objekto estas sur la tablo?” — „Ne!” — „Cu sur la tabulo?” Kiam la responde estas jesa, la demandanto provas nomi la objekton. Li devas demandi ĝuste kaj klare en Esperanto: „Cu vi elektis la kajeron?” — „Cu vi pensis pri la vazo?”

Se la ludantoj estas lertaj, oni povas kovri la objektojn, kaj eltrovi la elektitan¹⁰ per pluaj demandoj. Ekzemple: „Cu ĝi estas blanka?” — „Jes!” — „Cu oni skribas per ĝi?” — „Jes!” — „Cu tio estas kreto?” — „Jes!”

Rimarko. La respondantoj rajtas diri nur „jes” aŭ „ne”.

S-ino Gabriela Ōsz (es)

Tri versajoj de Ludmila Jevsejeva¹

Infanoj desegnas

Desegni ŝatas ĉiuj infanoj,
Cu angloj, ĉu rusoj, aŭ ĉu japanoj . . .
Sci-vola okulo fiksas ĉion:
Domon, riveron, arbo-folian . . .
Estu nur kreto, krajono, papero,
Amikeco kaj Paco sur Tero!

Enigmo

Multajn pinglojn² sub piceo³
Trovis Petro kaj Andreo.
Kiu perdis?
Jen enigmo!
Eĉ, de, spuroj⁴ mankas signo.
— Eble estis sub pieco
Erinaca⁵ tra-noktejo?

Leontodo⁶

<i>Leontodo flava floris</i>	<i>Pasis temp'. Petaloj⁷ velkis⁸.</i>
<i>En komenco de l' somer'.</i>	<i>Kie restis la dekor'⁹?</i>
<i>Or-kapeto brile oris</i>	<i>Sur flugiloj de la vento</i>
<i>Inter herbo, sur la ter'.</i>	<i>Lanugete¹⁰ flugis for.</i>

1. Ludmila Jevsejeva, latva verkistino, fama pri siaj ĉarmaj, muzik-riĉaj versajetoj por infanoj, 2. folietoj kun formo de kudrilo, 3. arbo kun ĉiamverdaj pinglo-folioj, 4. pašo-signoj, 5. erinaco: besteto kun longaj pingloj ĉirkaŭ la korpo, 6. floro kun larĝa, flava kapo, 7. flor-folioj, 8. mal-flori, 9. ornamo, 10. lanugo: plumeto; simile al plumetoj.

1. vidu la foton! 2. eliris por ne enlasi malmikojn, 3. nomo de tra-pas-ejo inter Rumanio kaj Jugoslavio, kie la rivero Danubo tra-iras la montaron Karpatoj, 4. sub-akvaj dangeraj altajoj el ŝtonoj kaj sablo, 5. subita, tre malfeliĉiga okazajo, 6. akvumi: konduki akvon sur kampon, 7. fortostreĉi, 8. mangis iom post iom, 9. malmola griza konstru-materialo, 10. korpo, kies alteco, longeco kaj larĝeco estas egal-mezuraj, 11. ne plu kontraŭ-staris, 12. mašinoj, kiuj konsistas el pluraj radoj, kiuj rapide turniĝas pro la premo de la akvo, 13. memorajo, 14. malmola fera metalo; el ĝi konsistas ekz. tranĉiloj.

AKVO-ENERGIA CENTRALO¹ DE AMIKECO

La maljuna rivero Danubo, dum sia 2850-kilometra vojo, vidis multajn okazajojn jam de pluraj mil-jaroj. Ĝi vidis militojn inter la popoloj de ambaŭ bordoj; ĝi vidis unuiĝon de popoloj, kiam ili kune defendis² sian patrujon kontraŭ komuna malamiko. Sed ĝi vidis ankaŭ vivon pacan. Eble, la rivero estas kiel la homoj: foje pacema, foje sovaĝe militema.

Nia rivero estis danĝera, precipite ĉe la „Fera Pordego”³. Turn-akvoj kaj rifoj⁴, kiuj kaŝigas sub la ondoj, kaŭzis multajn katastrofojn⁵.

Kaj nun, kiam regas paco inter la nacioj sur ambaŭ bordoj de Danubo, la homo superis la fortojn de la naturo. Li konstruis veran „feran pordegon”: akvo-energian centralon, 57 metrojn altan kaj 441 metrojn longan.

Danĝero por la ŝip-direktilestroj malaperis. De nun, ĉiaj ŝipoj de diversaj nacioj povas veturi sen-dangere.

Malaperis insuloj, arbaroj, vilaĝoj; sed naskiĝis novaj, modernaj vojoj, urboj, fabrikoj, kaj akvum-eblaj⁶ kampoj ĉirkaŭ la arta lago de 170 kvadrat-kilometroj.

Dum sep jaroj, la homo devis lukti⁷ tage kaj nokte kontraŭ la ondoj. La riverego englutis⁸ amason da betono⁹ (ĉirkaŭ 1 500 000 kubo¹⁰-metrojn), ĝis fine ĝi cedis¹¹. Nun, la ondoj ne plu atakas la rifojn, sed funkciigas grandegajn turbinojn¹², kiuj turniĝas en subakva domego.

Antaŭ sep jaroj, milo da rumanoj, serboj, hungaroj, kroatoj el Rumanio kaj Jugoslavio renkontiĝis ĉi tie, kaj komencis grandan kunlaboron. Ili kune konstruis por-ĉiaman monumenton¹³ el betono, fero kaj ŝtalo¹⁴ por la amikeco inter la popoloj de ambaŭ bordoj.

J. Zágoni (zagoni)

BLINDA¹

Lau la rakonto de

Iu-foje, post tuta tago da ĉasado, Gajdar kaj mi perdis la vojon en la arbaro. Vespere, nigray nubojoj kovris la ĉielon. Nokte, komenciĝis fulmo-tondroj, kaj forte ekpluvis.

Ni plene malsekiĝis. Estis malvarme. Kaj ni ne povis trovi la vojon ĝis mateno. Nur kiam tute mateniĝis, ni rimarkis, ke inter la arboj vidiĝas domoj; tio estis vilageto.

Estis aŭtuno, la sezono de rikoltoj³. La vilago ŝajnis esti sen-homa. Mi eksidis ĉe malfermita⁴ pordo de domo, kiu kuŝis ĉe la rando de la vilago.

Subite mi rimarkis ion, kio igis min salte leviĝi: ĉe la pordo staris grandega aglo! Mi vivis longa-tempo en stepo⁵, kaj sciis, ke simila birdo facile povas bek-mortigi eĉ lupon⁶.

Malrapide la aglo klinis⁷ la kapon. La grizaj membranoj⁸ sur ĝiaj okuloj estis sen-movaj; tiam mi komprenis, ke la aglo estas blinda.

Obtuza⁹ tuso¹⁰ aŭdiĝis post la muro de la domo; jen venis, al ni, maljuna griz-hara kazaho¹¹.

Li afable¹² salutis, kaj invitis nin en-iri en la domon. Ni en-iris. La aglo sekvis nin kvazaŭ egal-rajta.

La mastro petis pardonon: neniu nun estas en la vilago, dum tia streĉa sezono.

„Nur du maljunuloj renkontas vin: mi kaj la aglo,” li diris, kaj montris al la birdo. „Sed la gastoj povas esti kontentaj. Vin renkonatas la plej nobla¹³ el la agloj”.

La maljunulo verſis teon, kaj rakontis al ni la historion de la birdo:

„Antaŭ 60 jaroj, en la vilageto vivis juna ĉasisto, Muhtar. Iu-foje,

li kunportis junan aglon; li zorgis kaj nutris¹⁴ ĝin, kaj la aglo obeis¹⁵ la ĉasiston kiel hundo. Sed, foje, malfeliĉo trafis la vilagon: homoj mortis unu post la alia. Ili mortis pro terura malsano — la pesto¹⁶ —, kiun oni nomis „nigra morto”.

Tiu-tempe kuracistoj ne vizitis nin.

Cirkau la vilago, dis-lokiĝis soldatoj kun pafiloj. Se iu intencis forlasí la vilagon, ili mort-pafis lin. Se iu provis en-iri en la vilagon, tiun ili same mort-pafis. Nur dek-ok homoj restis vivaj; sed la soldatoj restis kaj mort-pafis plu tiujn kiuj volis eviti la morton. La homoj komencis mortadi pro malsato. Ili mangis ĉion: hundojn, ĉevalojn, eĉ ledajn¹⁷ rimenojn¹⁸. Kiam restis nur dek-unu homoj, Muhtar komprenis, ke nun ili formanĝos lian birdon. Li lasis ĝin libera, kaj diris: „Flugu!” Kaj la aglo forflugis. Sed baldaŭ ĝi revenis en la vilagon al la homoj, kaj kun-portis leporon¹⁹, poste vulpon. Tiel, ĝi flugadis du-dek tagojn, kaj alportadis nutrajon por la homoj. La aglo laboris kiel homo. La nutraĵo certe ne suficiis por ĉiuj; sed, kiam la soldatoj for-iris, sep homoj restis vivaj”.

La maljunulo eksilentis.

„Kiel ĝi blindiĝis?” demandis Gajdar.

„Ho, tio estas rakonto pri krue-laj²⁰ homoj!” respondis la maljunulo. „Famo pri la aglo flugis mal-

AGLO²

B. Jemeljanov

proksimen. Riĉuloj volis ĝin aĉeti; sed... ĉu estas eble forvendi intima²¹ amikon? Muftar ne vendis ĝin. Tiam ili el-bruligis la okulojn al la aglo per acido²². De tiam paſis dek-sep jaroj.

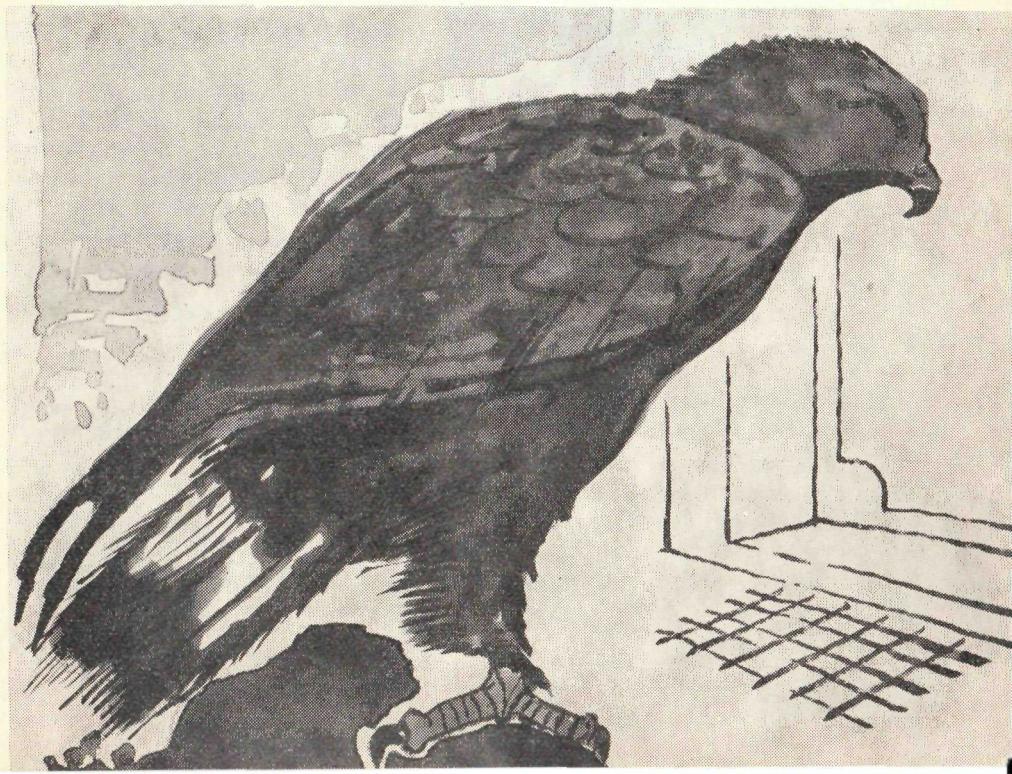
1. ne-kapabla vidi, 2. rigardu ĝin sur la desegnaĵo, 3. kolektado de maturaj fruktoj, 4. pordo, kiun iu malfermis, 5. vasta, sen-arbara ebenajo kun sovaĝaj herboj, 6. hundo-simila sovaĝa besto, 7. igi ne-rekta, 8. ĉi tie: maldika sur-okul-ajo, 9. malklara kiel la malaltaj muzikaj sonoj, 10. subita brua el-spiro, 11. homo el Meza Azio, 12. placi-vole per agrablaj vortoj, 13. sen-manka, pura en animo, 14. donis mangî por viv-teni, 15. agis laŭ ies ordone; ne kontraŭ-staris, 16. dangera malsano, 17. ledo: el ĝi oni faras ankaŭ ŝuojn, 18. ŝnurojn el ledo, 19. rapid-kura sovaĝa besto, kun longaj oreloj, 20. sen-koraj homoj, kiuj kaŭzas doloron intence, 21. tre proksima, 22. maldolēa akra fluajo, kiu difektas vivojon.

La suno leviĝis jam tute alten, kiam ni forlasis la domon de la kazaho. Ni ekmarŝis. Gajdar paſis longe en silento.

Nur poste, en la arbaro, kiam ni troviĝis tre malproksime de la vilago, Gajdar ekparolis:

„Lernu! Jam de dek-sep jaroj, homoj nutras la blindan aglon. Lernu memori bon-faron!”

El la rusa tradukis: S. Cin

PAUL ROBESON

„Ciam celu cent procentojn!“ — ofte diris la negra² patro al Paul Robeson (pol robzon). La filo sekvis tiun konsilon³ dum sia tutaviva.

Jam en la mez-lernejo, li laboregis por gajni la plej bonajn klasifikajojn, kaj tiel meriti laudon de la patro. La patrino mortis, kiam Paul estis ses-jara. En lia malgranda urbo apud Novjorko, ĉiu amis

lian patron, kies pra-avoj venis al Usono el Afriko. La filo estis amikema, elstara en sporto kaj lernado.

Paul Robeson estis la tria negro, kiu eniris la universitaton „Rutgers“ en 1915. Li akiris monon dum la studio-jaroj per profesia piedpilk-ludo kaj kantado. Post la universitato, li laboris ĉe fama advokata⁴ unuigo; sed li ne povis resti tie por kelkaj klientoj⁵, blankuloj, kiuj malſatis la negrojn. Tial — en la aĝo de 26 jaroj — li fariĝis aktoro⁶. Li sukcesis ankaŭ en tiu branĉo. En 1925, kiam mankis teatraj roloj, bonaj por li, la amikoj petis, ke Paul kantau koncerton⁷ de negra muziko. Li tuj sukcesis kiel kantisto, kvankam li komence havis nenian profesian preparon. Tiel, Paul Robeson iĝis mond-fama en ambaŭ arto-branĉoj.

Post 1950, la Usona registaro persepekutis⁸ lin dum ok jaroj pro lia politika opinio. Poste, li vojaĝadis tra multaj landoj, ĝis fine en 1963 — kiam li havis 65 jarojn — li revenis al Usono, kie li nun vivas, kaj ne plu aperas publike.

Paul Robeson ricevis Nobel-pac-premion⁹ pro sia merito-plena vivo-vojo.

S-ino D. Holland (holend)

1. ĝia signo estas: %, 2. negro: nigrulo, 3. bon-intenca propono, 4. advokato: fakulo en juĝejo, 5. ofta vizitanto en vendejo, oficejo ktp., 6. teatrיסטo, kiu personigas rolojn, 7. programo el muziko-pecoj, 8. pelis por malhelpi lin, por faligi lin, 9. la plej alta honora distingilo.

Joĉjo: Mia korespondanto ne plu skribas al mi.

Riĉjo: Jes, ankaŭ al mi tio okazis.

Joĉjo: Kion vi faris?

Riĉjo: Mi skribis al GEONKLOJ ESPERANTISTAJ,
kaj ili sendis al mi la adreson de bonega onklo,
kiu skribas al mi tre interesajn leterojn.

Atentu! Se vi deziras adreson de onklo aŭ onklino
en alia lando, kial vi ne faras la samon kiel Riĉjo?

— Skribu tuj al: GEONKLOJ ESPERANTISTAJ

3 Berwick Avenue, Urmston, MANCHESTER, M31 1PS, Anglujo.

75 gekomencantoj, anoj de la internacia klubo „GLOBUS”, deziras
korespondi tut-monde. Skribu al: „GLOBUS”, Mez-lernejo № 103; ul.
Dunajevskogo, 1; 340 039 DONECK; Ukraina SSR.

2 hungaraj 16-jaraj gelernantoj deziras korespondi. Skribu al: Espe-
ranto-Grupo, Gimnazio Bányai Júlia; Nyíri út 11; H—6000 KECS-
KEMÉT; Hungario.

ALVOKO

Se tiu ĉi numero de Juna Amiko plaĉas al vi, kaj se vi volas
aboni la revuon, tuj skribu al via Landa Esperanto-Asocio, kiu
zorgos pri via abono.

Ankorau ūnu peto: sendu belan bild-karton al la urbestro, s-rc
G. Reile, Városi Tanács, H—6001 KECSKEMÉT, Hungario. Danku
al li pro Juna Amiko, kaj petu pluajn informojn pri Z. Kodály
(pago 10-a) kaj pri la urbo. La sorto de nia revuo multe dependas
de tio.

Antaŭe dankas al vi pro la afabla helpo:

la Redakcio

JUNA AMIKO

Internacia Lerneja Esperanto-Revuo

de la Hungara Esperanto-Asocio (Budapest VIII., Kenyérmező u. 6.). Respondeca redaktoro: BÉLA BERCELI. Redaktoro: GÉZA KURUCZ. Kunlaborantoj: M. Boulton (Anglio), J. Chvosta (Čehoslovakio), A. Grela (Pollando), A. Grigorov (Bulgario), J. Hamvai (Nov-Zelando), L. Jevsejeva, B. Kärt, (Sovetunio), E. Linz (Brazilo), U. J. Moritz (GFR), R. Okumura (Japanio), G. Ósz (Hungario), B. Ragnarsson (Islando), Z. Rehoric (Jugoslavio), J. H. Sullivan (Anglio), M. Turin (Francio), J. Zágoni (Rumanio). Grafikistoj: J. Klement (Čehoslovakio), I. Mórocz (Svislando), S. Plugor (Rumanio). Lingva revizio: A. Lienhardt (Francio), A. Pechan (Hungario).

Kiadói Főig. engedélyével egyszeri kiadás
72. 1823 Békés megyei Nyomdaipari Vállalat, Gyula

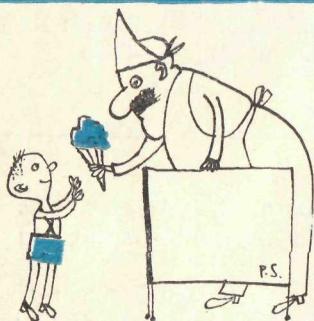
— Panjo, nia instruistino ankorau neniam vidis ĉevalon.

— Kiel do?

— Mi desegnis ĉevalon; li venis kaj demandis min: „Kio estas tio?”

Patro: Nu, vidu! Ankau mi povas vin bami; kaj vi pensis, ke sen Panjo mi ne sukcesos.

Fileto: Jes ja. Kvan-kam Panjo ĉiam demetas miajn ŝuojn.

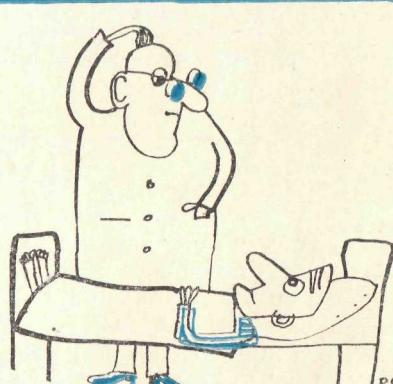
— Paĉjo, kiam mi estos granda, mi laboros ĉe la norda poluso.¹

— Bone.

— Sed mi devas min prepari por tio. Ĉu ne?

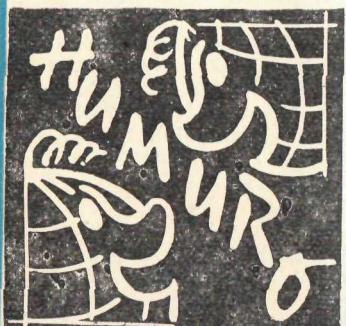
— Jes. Kia-maniere?

— Ĉiu-tage, vi devas aĉeti glaciajon por mi.

Kuracisto: Sciu, ke profunda spirado mortigas la mikrobojn².

Malsanulo: Jes, jes. Sed kiel devigi ĉi tiujn bestetojn spiri profunde?

La lernantoj de la dua klaso skribas. La instruistino rimarkas, ke Peĉjo sidas, sen fari ion.

Si diras al li:

— Vi denove venis sen krajono. Kion vi dirus pri soldato, kiu irus sen pafilo al la ekzercejo?

— Mi dirus, ke li estas generalo³.

1. malvarmega parto de la Tero, 2. nevideblaj bestetoj, kiuj malsanigas vivan korpon, 3. estro de soldataro.